



WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 marca 2024 r.

ZP-NKWR.431.5.3.2023.HB

Pan
Sławomir Kapica
Starosta Powiatu Oleśnickiego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 19 – 20 października 2023 r. na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) zwanej dalej „ustawą”, zespół kontrolerów z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w składzie: Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki oraz Edyta Kubicka – główny specjalista – przeprowadził kontrolę kompleksową Starostwa Powiatowego w Oleśnicy w zakresie realizacji zadań powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z Planem Kontroli na II półroczu 2023 r. zatwierdzonym przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 22 czerwca 2023 r.

Zakres tematyczny kontroli obejmował realizację zadań zawartych w art. 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., osobą odpowiedzialną za wykonywanie kontrolowanych zadań był Starosta Powiatu Oleśnickiego.

W zakresie realizacji zadań powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami. Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny zawarty w protokole kontroli podpisanym przez osobę upoważnioną w dniu 23 stycznia 2024 r. (data wpływu do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego 25 stycznia 2024 r.). Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań powiatu należało opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (w wersji obowiązującej w okresie objętym kontrolą).

Uchwałą nr XIX/174/2020 Rady Powiatu Oleśnickiego z dnia 22 października 2020 r. przyjęto „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy

w Rodzinie w Powiecie Oleśnickim na lata 2021 – 2025”, zwany dalej „Programem”, którego głównym celem było zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W okresie objętym kontrolą w powiecie oleśnickim podejmowane były działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej zgodne z kierunkami wytyczonymi w ww. Programie. Wskazuje się jednak aby w Programie wskazywać konkretne zadania z terminem ich realizacji oraz sporządzać zgodnie z założeniem Programu sprawozdania z ich realizacji po zakończeniu roku budżetowego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy zgodnie z Programem powinno również monitorować realizację zadań przez współrealizatorów Programu i ujmować stan wykonania w przekazywanym co roku Radzie Powiatu Oleśnickiego sprawozdaniu.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy do zadań powiatu należało opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

W okresie objętym kontrolą Powiat Oleśnicki realizował „Program Profilaktyczny w Zakresie Promowania i Wdrażania Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie w Powiecie Oleśnickim na lata 2019 – 2022” przyjęty uchwałą IX/75/2019 Rady Powiatu Oleśnickiego z dnia 28 sierpnia 2019 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy do zadań powiatu należało zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

W okresie poddanym kontroli w powiecie oleśnickim nie funkcjonował ośrodek wsparcia, Powiat nie zlecił realizacji zadania (art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy) organizacji pozarządowej, jak również nie podpisał w tym zakresie umowy z innym powiatem. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy oświadczyła, że cyt.: *„Powiat Oleśnicki w 2022 r. nie miał zgłoszeń osób doznających przemocy domowej, które należałoby umieścić w odpowiednim ośrodku wsparcia. Specjaliści pracujący w tutejszym Centrum są w stałym kontakcie telefonicznym i osobistym z pracownikami 8 ośrodków pomocy społecznej z terenu naszego powiatu, którzy na bieżąco siebie informują o osobach w potrzebie. Ww. ośrodki pomocy społecznej samodzielnie umieszczają osoby ze swojego terenu np. w Domu Samotnej Matki we Wrocławiu”*, jednakże nie czyni to zadość ustawowemu obowiązkowi.

Zapewnienie miejsc dla osób doświadczających przemocy domowej w ośrodku wsparcia, zgodnie z obowiązującymi przepisami, jest zadaniem własnym powiatu. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), która w art. 19 pkt 11 obliguje powiat do prowadzenia m.in. powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży. Ponadto w art. 47 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej wskazano: „matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą (...) mogą w ramach interwencji kryzysowej znaleźć schronienie i wsparcie w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Do tych domów mogą być również przyjmowani ojcowie z małoletnimi dziećmi albo inne osoby sprawujące opiekę prawną nad dziećmi”. Szczegółowe zasady funkcjonowania omawianych placówek reguluje rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2024 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. z 2024 r. poz. 169), zgodnie z którym decyzję o skierowaniu do ww. placówki wydaje starosta powiatu prowadzącego jednostkę.

W okresie poddanym kontroli w powiecie oleśnickim nie funkcjonował również ośrodek interwencji kryzysowej, Powiat nie zlecił realizacji zadania (art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy) organizacji pozarządowej, jak również nie podpisał w tym zakresie umowy z innym powiatem. Zespół Interwencji Kryzysowej funkcjonujący w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy zapewniał poradnictwo i konsultacje psychologiczne, pedagogiczne oraz specjalisty pracy z rodziną. Nie zapewniono natomiast możliwości interwencyjnego zabezpieczenia schronienia osobom doznającym przemocy domowej, która niejednokrotnie jest warunkiem skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej i początkiem udzielania pomocy specjalistycznej. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej jest ustawowym obowiązkiem powiatu. To od powiatu zależy, czy zadanie własne będzie realizował samodzielnie przy pomocy powiatowych jednostek organizacyjnych, czy przekaże je do realizacji na podstawie porozumienia administracyjno – prawnego innemu powiatowi lub innym podmiotom na podstawie zawartej z nim umowy.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, należało opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Środki na wykonanie powyższego zadania zapewniał budżet państwa. W okresie objętym kontrolą w powiecie oleśnickim ww. program został prawidłowo opracowany i przyjęty uchwałą Rady Powiatu Oleśnickiego. Prowadzący program spełnili wymóg kwalifikacyjny dotyczący wykształcenia oraz stażu pracy określony w § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia

22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50 poz. 259), obowiązującego w kontrolowanym okresie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy prawidłowo przeprowadziło rekrutację uczestników do Programu. Z grupy 8 zakwalifikowanych uczestników nikt Programu nie ukończył. Z uwagi na powyższe zaleca się zwrócenie uwagi na przygotowanie się do realizacji zadania i analizę przyczyn niepowodzenia w 2022 r. oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową. Wpisany w oddziaływania korekcyjno – edukacyjne obowiązek ewaluacji programu powinien przyczynić się do ujawnienia przyczyn trudności i wdrożenia adekwatnych rozwiązań. Sugeruje się, aby wprowadzić zmiany w założeniach przyjętego Programu korekcyjno - edukacyjnego, w zakresie frekwencji na spotkaniach, warunkującej ukończenie Programu, dopuszczając możliwość 1 – 2 nieobecności oraz możliwość uzupełnienia brakujących treści merytorycznych np. podczas spotkań indywidualnych.

Z uwagi na stwierdzone braki w diagnozach wstępnych uczestników wskazuje się na obowiązek rzetelnego prowadzenia dokumentacji z realizacji Programu.

W związku z brakiem możliwości prawidłowej realizacji zajęć grupowych z uwagi na znikomą frekwencję uczestników, Powiat Oleśnicki zwrócił przyznaną w 2022 r. na realizację zadania dotację w całości. Osobom, które przystąpiły do grupy w trakcie trwania cyklu, zgodnie z założeniami Programu umożliwiono kontynuowanie udziału w kolejnej edycji Programu. W okresie objętym kontrolą nie odnotowano działań monitorujących w odniesieniu do osób, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny w roku 2019 (4 osoby), 2020 (4 osoby) i 2021 (3 osoby). Wskazuje się aby zgodnie z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232):

- 1) monitorować udział osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (pkt 3.3.6.);
- 2) badać skuteczność programów korekcyjno - edukacyjnych przez monitorowanie zachowań osób stosujących przemoc domową przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno – edukacyjnego (pkt 3.3.7.).

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej Starostwa Powiatowego w Oleśnicy w zakresie realizacji zadań powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Brak realizacji zadania polegającego na zapewnieniu osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodku wsparcia.
- 2) Brak realizacji zadania polegającego na zapewnieniu osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości, wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Zapewnić osobom doznającym przemocy domowej miejsca w ośrodku wsparcia.

Podstawa prawna: art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

2. Zapewnić osobom doznającym przemocy domowej miejsca w ośrodku interwencji kryzysowej.

Podstawa prawna: art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

POUCZENIE

Zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz.U. poz. 1165) jednostka podlegająca kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych, uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, **realizacji powyższych zaleceń, uwag i wniosków** lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Oleniucz
Zastępca Dyrektora
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
(kierownik jednostki kontrolującej)

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Honorata Borowiec

C. Karol

